

Omnia - bergets gudinna

av

Stefan Ottman

"Här på Omberg kunde man känna Modern särskilt starkt..."

*Uråldrig Omnia
är överallt
fanns före allt,
lever i läkande örter,
helar i heliga källor,
grönskar i groende gräs."*

Karin Thelander: Förtappade systrar

Vid östgötaslätten bor en gudinna på Omberg, en långsträckt höjd som reser sig över omgivningen. Här finns yppig växtlighet. Träd av alla slag, till och med bokskog, där ljuset genom löven blir smaragd och skuggor. Orkidéer trivs på ängarna. Och vid stranden har vågorna format klipporna till torn och portar, för Vättern är oftast i rörelse.

Det sägs att berget är Ommas helgedom eller hon själv i synbar gestalt. Hon kallas också Amma eller Ama, och hon är jordemodern. Och man tror det gärna, för platsen är välsignad med skönhet. Någon har kallat Omberg "en av jordkroppens akupunkturpunkter".

Bland mycket annat är detta sägnernas berg. Det går berättelser om jättar, troll och hemliga makter. Men framförallt är Omberg gudinnans hem och väldiga altare.

I den gamla fruktbarhetskulten, är modergudinnans möte med alstringens herre, det som bringar naturen i blomstring. Ofta är paren syskon och har

uddrimmade namn: Freja - Frej, Nerthus - Njord. Även Omnia ska ha en make med sådant namn: Ome, "Bölaren". Och "Bölaren" passar på en avelsgud, från början kanske i tjurskep-nad.

Sägnerna kan gömma minnen av denne bölare. I ett kärr på Omberg hörs om nätterna en tjur böla och en ko svara, säger sagan. På den branta vätternsidan finns platsen Oxbåset, som ska ha varit jättarnas fähus. Vi har också berättelsen om en oxe, bunden i Ombergs inre. När han skakar skälver berget.

Ursprungligen har nog Omberg skälvt av lust. För här på den heliga höjden, ovan slättens åkrar och Vätterns vatten, förenas gudaparet, så fält kan frodas, mark bära frukt och sjön vara full av fisk.

Omnia eller **Ama** har i skepnad av jordisk kvinna givit upphov till märkliga ätter. T ex Amlungarna, som Teodrik den store härstammar ifrån. Och som Ama Ymisdottir af Ymis-land, i Hervasagan, fick hon sonen Hergrim halvtroll med jätten Arn-grim. Hergrim var "alltrollkunnig och mäktig bär-särk". Från denna släkt kom sedan tolv bär-särkar som bodde på småländska Bolmsön i sjön Bol-men. De ligger nu begravda på Samsö, sydost om Åhrhus. I Eddan skymtar visdomsgudens gestalt bakom Ommas älskare. Ome är där binamn på Odin. Och i Havamals troll-sångstula räknar Odin upp sina galderkuns-kaper. Men den artonde och sista

på Omma, eller om Åma är ett felskrive Åme, och ska avse gudinnans älskare ä svårt att veta. Anvisningen att ligga på wittenbergbokstäverna ger förfarande en särskild intimitet. Kanske är tanken att man i drömmen förflyttas till mytisk tid - utanför den vanliga - där Omma (och Ome?) viskar sina hemligheter. En tid då fornt, nu och kommande flyter samman. Och då man får höra sitt öde täljas. Detta drömorakel kan vara mycket gammalt, även om man på 1700- och 1800-talet, förnyat det med symboler ur lärd magi.

Att förutsäga framtiden har i Norden främst varit en kvinnlig syssla. Till och med mångkunnige Odin, rådfrågar ju en död völva om det kommande i Balders drömmar. Och Völvans spådom, verkar vara en spåkvinnas tal till Odin, som lyssnar och tiger genom hela kvädet.

Om Allfaderns älsklingshustru sägs det i Lokes träta:

*Frigg vet
alla väsens öde.*

Och själva ödet spinns av nornorna, gudinnor som härskar över tid och liv.

*(Tillägnad min lärarinna Karin Thelander
1916 - 71)*

Artikeln ursprungligen publicerad i
Gimle Tidskrift för shamanism, myt och
magi nr 21 1993

Under Karin Holms föredrag fanns det intresse för att starta en grupp för studier av A Course in Miracles. Du som vill delta hör av dig till Peter Caspersson 0142 - 703 08